

Pomáhat a chránit

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY

Úřad služby kriminální policie a vyšetřování
odbor hospodářské kriminality

Metodické doporučení

při odhalování, objasňování a vyšetřování trestného činu poškození lesa podle § 295 trestního zákoníku

PRAHA 2012

Strojnická 27
pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 550
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskp.v.sekret@pcr.cz
Email: uskp.v.sekretreditele@mvcz.cz

www.policie.cz

OBSAH:

1. Úvod	4
2. Zákonná úprava ochrany lesa	5
2.1. Legislativa ČR	5
2.2. Legislativa EU	5
2.3. Interní akty řízení PČR - ZPPP č.30/2009.....	6
3. Trestněprávní kvalifikace	7
3.1. Trestný čin poškození lesa.....	7
3.2. Důvody změn v trestněprávní úpravě ve vztahu k poškození lesa.....	7
3.3. Pojmy ve vztahu ke skutkové podstatě tr. činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku	8
4. Formy trestné činnosti poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku ...	10
4.1. Zákonné postupy při provádění těžby	10
4.2. Nezákoné způsoby provádění těžby	12
4.2.1. Les je nezákoným způsobem vytěžen původním vlastníkem.....	12
4.2.2. Les je nezákoným způsobem vytěžen ihned poté, co byl od původního vlastníka odkoupen.....	13
4.2.3. Les je nezákoným způsobem vytěžen skupinou osob, specializující se na tuto trestnou činnost	13
5. Postup při odhalování, prověřování a vyšetřování trestného činu poškození lesa podle § 295 trestního zákoníku	17
5.1. Faktory negativně ovlivňující odhalování, prověřování a vyšetřování trestného činu poškození lesa podle § 295 trestního zákoníku.....	17
5.2. Postupy při odhalování trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku.....	18

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskp.v.podatelna@pcr.cz
Email: uskp.v.podatelna@mvcr.cz

5.3. Postupy při prověřování trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku.....	21
5.4. Postupy při vyšetřování trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku	26
6. Orgány působící v oblasti lesního hospodářství a ochrany lesa.....	27
7. Závěr	29

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskp.v.podatelna@pcr.cz
Email: uskp.v.podatelna@mvcr.cz

1. Úvod:

Cílem zpracování tohoto metodického doporučení je seznámit policisty, služebně zařazené na oddělení hospodářské kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, jednotlivých územních odborů Krajských ředitelství Policie České republiky, zabývajících se problematikou kriminality na životním prostředí, se současnými trendy trestné činnosti, ke které dochází v souvislosti s nezákonnou těžbou dřevní hmoty, popř. jinou činností, v lesích na území České republiky, se zaměřením na možnosti odhalování tohoto druhu kriminality a s postupy policejních orgánů v jednotlivých fázích trestního řízení.

Při zpracování metodického doporučení bylo postupováno v součinnosti s Českou inspekcí životního prostředí, Ministerstvem zemědělství ČR, Ministerstvem životního prostředí ČR a Českou unií soudních znalců v lesním hospodářství. Zároveň byly využity současné praktické poznatky, získané při prověřování a vyšetřování konkrétních případů.

Úvodní část je věnována teoretickým základům dané problematiky, na kterou navazují kapitoly, věnované jednotlivým formám trestné činnosti a předpokládaným postupům policejních orgánů v jednotlivých fázích jejich činnosti.

Přesto, že je toto metodické doporučení cíleně zaměřeno pro potřebu shora uvedených pracovníků služby kriminální policie a vyšetřování, neměla by uniknout ani pozornosti vedoucích pracovníků základních útvarů Policie České republiky. Včasně předané relevantní informace, získané v rámci plnění jim stanovených úkolů, mohou mít přímý vliv na průběh šetření, prověřování a vyšetřování této trestné činnosti.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

2. Zákonná úprava ochrany lesa

V České republice je vlastnická struktura lesů poměrně neměnná a neprojevují se v ní dlouhodobě žádné významnější změny. Více než 60% porostní plochy zaujímají státní lesy, které z většiny spravuje společnost Lesy České republiky, s.p. Okolo 20% porostní plochy je ve vlastnictví fyzických osob a více než 15% patří do vlastnictví měst a obcí. Vlastníkům z řad právnických osob, církví, a družstev, patří v současné době necelých 5% porostů.

2.1. Legislativa ČR

- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů - Lesní zákon
- Zákon č.17/1992 Sb., o životním prostředí
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Vyhláška MZE č. 55/1999 o způsobu výpočtu škody na lesích
- Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České Republiky
- Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č.418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- Zákon č.140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č.282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa
- Zákon č.128/2000 Sb., o obcích
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. ???/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh (v současné době v leg. procesu – předpokládaná účinnost k 3.3.2013)

2.2 Legislativa EU

Nařízení Evropského parlamentu a Rady(EU) č.995/2010 ze dne 20.10.2010.

V rámci ochrany před nelegálními těžbami se jedná o nejdůležitější dokument přijatý orgány EU, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky. V rámci adaptace tohoto nařízení do právního řádu ČR je v současné době připravován ke schválení návrh zákona o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskp.v.podatelna@pcr.cz
Email: uskp.v.podatelna@mvcr.cz

trh, který by měl nabýt účinnost k 3.3.2013 tak, jak je uvedeno ve shora sestaveném přehledu. K tomuto nařízení se vztahují další dokumenty EU, kterými jsou :

Prováděcí nařízení komise (EU) č. 607/2012 ze dne 6. Července 2012, o prováděcích pravidlech pro systém náležité péče a pro četnost a povahu kontrol kontrolních organizací podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010, kterým stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky.

Nařízení Evropské komise (EU) č. 363/2012 ze dne 23. února 2012, o procedurálních pravidlech pro uznávání kontrolních organizací a odejímání takových uznání stanovených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky.

Dalšími právními předpisy Evropské unie, které se mohou vztahovat k problematice nezákonných těžeb dřevní hmoty v lesích, ve vztahu k dalším skutkovým podstatám trestných činů uvedených v VIII. hlavě zvláštní části trestního zákoníku, jsou směrnice **2009/147/ES o ptácích** (Birds directive) a **směrnice 92/43 EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin** (Habitats directive).

2.3. Interní akty řízení PČR - ZPPP č.30/2009

Ke stanovení věcné příslušnosti policejních orgánů k provádění úkonů trestního řízení je, ve vztahu ke spáchání trestného činu Poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku, stejně tak jako ve vztahu k ostatním trestným činům proti životnímu prostředí, třeba opětovně zdůraznit, že věcně příslušným policejním orgánem, v souladu s § 16 trestního řádu, je z hlediska trestní sazby policejní orgán místně příslušného územního odboru krajského ředitelství policie. V rámci územního odboru je podle čl.4 odst.1 písm. c) bod. 7.6 ZPPP č.30/2009, o plnění úkolů v trestním řízení, k provádění šetření, prověřování a vyšetřování, od samého počátku věcně a funkčně příslušné pracoviště služby kriminální policie a vyšetřování. Pouze v odůvodněných případech je, ve smyslu čl.4 odst.2 ZPPP č.30/2009, ředitel obvodního ředitelství a městského ředitelství a vedoucí územního odboru krajského ředitelství, zmocněn k dílčí úpravě věcné příslušnosti vlastním interním aktem řízení, na základě vývoje nápadu trestné činnosti či bezpečnostní situace, po předchozím projednání se státním zastupitelstvím.

V případech trestného činu poškození lesa by vzhledem ke skutečnosti, že místo spáchání činu je určeno konkrétním územím, na kterém došlo k nezákonné myšné těžbě dřevní hmoty, neměly vyvstat problémy při určení místní příslušnosti.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcrcz

3. Trestněprávní kvalifikace

3.1. Trestný čin poškození lesa podle § 295 trestního zákoníku.

- 1) Kdo, byť i z nedbalosti, těžbou lesních porostů nebo jinou činností provedenou v rozporu s jiným právním předpisem způsobí, byť i připojením k již existující holině, vznik holé seče nebo způsobí závažné poškození lesa na celkové větší ploše lesa nebo prostředí lesní porost pod hranici zakmenění stanovené jiným právním předpisem na celkové větší ploše lesa, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- 2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 opětovně, nebo
 - b) vznikne-li těžbou nebo jinou činností uvedenou v odstavci 1 holá seč nebo proředění na celkové značné ploše lesa

3.2. Důvody změn v trestněprávní úpravě ve vztahu k trestnému činu poškození lesa

Trestný čin poškození lesa byl do zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zařazen do hlavy VIII. mezi další skutkové podstaty trestných činů proti životnímu prostředí, jejichž druhovým objektem je zájem na ochraně životního prostředí, jako základního životního prostoru člověka, živočichů i jiných organismů.

Díky této skutkové podstatě trestní zákoník dává možnost trestního postihu za jednání (být i nedbalostní), za zvláště škodlivé specifické zásahy do životního prostředí v podobě těžby dřeva v lese, nebo v souvislosti s jinou činností, s ní spojenou.

Stávající formulace ustanovení § 295 umožňuje efektivnější trestněprávní ochranu lesa při respektování požadavku na přesnost a předvídatelnost podmínek trestní odpovědnosti a splnění mezinárodních závazků, kterými je Česká republika vázána.

K naplnění skutkové podstaty trestného činu poškození lesa je třeba, aby byly splněny dva základní předpoklady - protiprávnost jednání pachatele, která je v jednotlivých skutkových podstatách výslovně vyjádřena odkazem na příslušné právní předpisy (jde o skutkové podstaty s blanketní dispozicí), a vznik nežádoucího stavu, tedy musí dojít k poškození lesa určitým jednáním.

U poškození lesa poslední platná úprava nepostihovala všechny případy závažného poškozování lesa. V praxi tak docházelo k častému obcházení zákona. Proto bylo potřebné tuto skutkovou podstatu upřesnit. K závažnému poškozování lesa dochází neoprávněnou těžbou těsně pod stanovenou hranici 1,5 ha, přičemž takových ploch může být více umístěno blízko sebe (např. v lese téhož vlastníka, v témže lesním zařizovacím obvodu apod.). V minulosti vzniklo v lesích soukromých vlastníků mnoho holin nezákonným

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

způsobem. Tyto zůstávají obvykle dlouhodobě nezalesněné, přirozeně vzniklý keřový porost je mezernatý a špatně odrůstá. Těžením lesních porostů přímo navazujících na tyto nezajištěné holiny dochází k další prodlevě při vývoji následných porostů a ke kumulaci negativních účinků velkoplošného odlesnění. Celková újma na lese je v takových případech mnohem vyšší než při jednorázovém vykácení lesa na ploše větší než 1,5 ha uvnitř neporušeného zralého lesa. Proto je třeba, aby takové případy byly rovněž postižitelné podle trestního práva.

Základním právním předpisem upravujícím problematiku hospodaření, nakládání a ochranou lesních porostů, je zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tímto zákonem jsou stanoveny jasně základní povinnosti nejen vlastníků a dalších osob spravujících a hospodařících v lesních porostech, ale i osob pohybujících se v lese. Přitom základní povinností každé osoby je počínat si tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů, jakož i objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese, přičemž nikdo nesmí bez povolení užít lesní pozemky k jiným účelům, pokud zákon nestanoví jinak.¹

3.3. Pojmy ve vztahu ke skutkové podstatě tr. činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku

Vzhledem k tomu, že jednání pachatele kvalifikujeme podle znění příslušné skutkové podstaty trestného činu, která v případě trestného činu poškození lesa, používá řadu pojmů, uvedených v jiných právních předpisech, zejména v zákoně č. 285/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů - lesní zákon, je na místě uvést jejich výklad.

Les

Lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa. Lesy se člení podle převažujících funkcí do tří kategorií, a to na lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské.

Jiný právní předpis

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů - lesní zákon.²

Holina

Porostní (lesní) půda úmyslně odlesněná a dosud nezalesněná, holina musí být zalesněna do dvou let a lesní porosty na ní zajištěny do sedmi let od jejího vzniku
Plocha ze které byl odstraněn veškerý lesní porost.³

¹ § 11 odst. 1, 4 zákona č. 289/1995 Sb.

² Trestní zákoník Šámal a kol.

³ Trestní zákoník Šámal a kol.

Holá seč

Seč (pokácení), při níž se jednorázově smýtí (pokácí) všechny stromy na určité ploše. Odstranění veškerého lesního porostu na určité ploše.⁴

Zakmenění

Ukazatel stupně využití růstového prostředí (plochy) porostu. Zjednodušeně se jedná o poměr plochy, kterou zabírá průmět korun stromů a celkové plochy, na které se stromy v lesním porostu nachází. Vyjadřuje se buď v procentech (10-100%), nebo koeficientem (0,1-1).

Hranice zakmenění

Mezní hodnota, pod kterou je zakázáno snižovat úmyslnou těžbou zakmenění porostu, tedy sedm desetin zakmenění plného (výjimka v případě prosvětlení ve prospěch následného porostu nebo zpevnění porostu).⁵

Připojení se k již existující holině

Tato úprava má úzkou návaznost na požadavek praxe o sčítání zasažených území a vodních toků. Smyslem je zabránit obcházení zákona a umožnit postih zasažení více menších ploch v souvisejících případech, což by v případě, že by takové jednání nebylo postižitelné, mělo za následek ještě závažnější poškození životního prostředí než jedno takové zasažení.

Celková větší plocha lesa

Za celkovou větší plochu lesa se považuje plocha větší než 1,5 ha.

Celková značná plocha lesa

Za celkovou značnou plochu lesa se považuje plocha větší než 3 ha.⁶

Trestní zákoník posunuje při posouzení, zda v daném v případě došlo úmyslnou mýtní těžbou k naplnění skutkové podstaty tr. činu podle § 295 tr. zákoníku, oproti zákonu č. 289/1995 Sb., hranici plochy zákazu úmyslné mýtní těžby na 1,5 ha. (*Lesní zákon nepřipouští velikost holé seče při úmyslné mýtní těžbě větší než 1ha přičemž její šíře nesmí mimo exponovaných souborů překročit dvojnásobek průměrné výšky lesního porostu*).

Odborný lesní hospodář :

Fyzická osoba ustanovená státem k výkonu poradní činnosti v soukromých a obecních lesích do výměry 50 ha. Jeho činnost je hrazena z veřejných prostředků s výjimkou případů, kdy si majitel lesa zvolí svého odborného lesního hospodáře, potom jeho činnost hradí ze svých prostředků.⁷

⁴ Trestní zákoník Šámal a kol.

⁵ §31 odst.4 zákona č.289/1995

⁶ Větší plocha a značná plocha upravena v § 296 odst.2 tr. zákoníku

⁷ § 37 zákona č.289/1995

Orgán státní správy lesů :

Orgány státní správy lesů jsou zřízeny na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Jejich posláním mimo dozoru nad hospodařením v lesích daného území je v oblasti těžeb dřeva zejména povolování těžeb nad rámec stanovených zákonem (po odsouhlasení Odborným lesním hospodářem), změny lesních hospodářských plánů nebo osnov, předávání lesních hospodářských osnov vlastníkům lesů, archivace a výpisy z lesních hospodářských osnov.⁸

Lesní hospodářský plán :

Lesní hospodářský plán je dokument upravující veškeré nakládání s lesem formou závazných ustanovení a doporučení. Zpracovává se u lesních majetků větších než 50 ha na období zpravidla 10 let a je nástrojem vlastníka. Mimo jiné upravuje maximální celkovou výši těžeb, minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu, a v případech státních a obecních lesů, i minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40ti let věku.⁹

Lesní hospodářská osnova :

Lesní hospodářská osnova je dokument, popisujícím věk, zastoupení dřevin a zakmenění porostních skupin vč. plánu zásahů. Zpracovává se pro všechny lesy o výměře menší než 50 ha, pokud pro ně není zpracován plán. Zpracovává se obvykle na deset let. Náklady na zpracování lesní hospodářské osnovy hradí stát a vlastníkům lesa ji bezplatně poskytne orgán státní správy lesů. Vlastník, který má zájem využít tuto osnovu pro hospodaření, ji protokolárně převezme.¹⁰

4. Formy trestné činnosti při poškození lesa

4.1. Zákonné postupy při provádění těžby

Aby měl policejní orgán, který přijímá oznámení o podezření ze spáchání trestného činu krádeže dřevní hmoty s možnou vazbou na poškození lesa, popřípadě který při výkonu služby zjistí podezřelé místo těžby, nebo který pouze provádí prověrku poznatku, zjištěného operativními prostředky o prováděné neoprávněné těžbě dřevní hmoty v teritoriu jeho působnosti, možnost se co nejrychleji zorientoval v konkrétním případě, potřebuje především znát postupy při provádění těžby dřevní hmoty, upravené zákonem č.289/1995 Sb., o lesích.

⁸ § 47 a násl. zákona č.289/1995 Sb.

⁹ § 24 zákona č.289/1995 Sb.

¹⁰ § 25 zákona č.289/1995 Sb.

Zákonné postupy při provádění těžby podle zákona jsou následující:

Těžba v lese, ve kterém vlastník hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo protokolárně převzaté lesní hospodářské osnovy:

V případě hospodaření dle schváleného lesního hospodářského plánu je závazným ustanovením maximální výše těžeb. Tato je, i v případě zpracování nahodilé těžby vyšší, než maximální plánem přípustná výše těžeb, bez souhlasu orgánu státní správy lesů nepřekročitelná.

Vlastník lesa o výměře menší než 3 ha, který má zájem využít zpracovanou lesní hospodářskou osnovu a protokolem ji převezme, musí, jako nepřekročitelnou, též respektovat celkovou výši těžeb.

Vlastník lesa o výměře větší než 3 ha, který má zájem využít lesní hospodářskou osnovu pro hospodaření v lese a protokolem ji převezme, musí respektovat celkovou stanovenou výši těžeb.

Těžba v lese, ve kterém vlastník hospodaří bez schváleného lesního hospodářského plánu nebo lesní hospodářské osnovy:

Tuto těžbu lze provést pouze se souhlasem odborného lesního hospodáře. Souhlas nelze odmítnout, není-li těžba v rozporu s ostatními ustanoveními zákona č. 289/1995 Sb., o lesích. Má-li těžba překročit 3 m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok, musí vlastník lesa, jakož i ten, kdo koupil stojící lesní porost, i ten kdo provádí těžbu, předem písemně vyrozumět orgán státní správy lesů a doložit stanovisko příslušného odborného lesního hospodáře.

Pokud orgán státní správy lesů nesdělí osobě, která jej písemně vyrozuměla o záměru provést těžbu, své stanovisko do 30 dnů ode dne doručení vyrozumění, může tato osoba, v souladu s podanou žádostí, těžbu provést.¹¹

Veškeré těžby, které jsou provedeny v rozporu s výše uvedenými zákonnými ustanoveními lze kvalifikovat jako těžby nelegální!!!!

Na nelegální těžby je ve většině případů navázán i nelegální trh se dřevem a následně s dřevařskými výrobky. K zamezení, nebo alespoň k omezení nelegálního trhu se dřevem, bylo, jak je již uvedeno v přehledu zákonné úpravy ochrany lesů, vydáno v rámci EU nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 995/2010 ze dne 20. října 2010. Česká republika v rámci své povinnosti implementovat do svého právního řádu pravidla pro hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky, v současné době připravuje legislativní úpravu (zákon o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh), která bude do budoucna (předpokládaná účinnost 1.3.2013) upravovat systém kontroly dodržování této problematiky a procedurální pravidla celého procesu.

Existují však, mimo doposud probírané nezákonné těžby dřevní hmoty, i případy dalších jednání, které ve svých důsledcích mohou způsobit závažné poškození lesa

¹¹ § 33 odst.3 zákona č.289/1995 Sb.

v rozsahu naplňující skutkovou podstatu trestného činu podle § 295 trestního zákoníku, ať již byly uskutečněny v souvislosti s prováděním těžební činnosti nebo zcela samostatně.

Z hlediska možné trestněprávní kvalifikace jednání, které ve svém dopadu může způsobit poškození lesa, jsou pro orgány činné v trestním řízení stěžejní ustanovení § 20, § 31, §32 a § 33 zákona č.289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů. § 20 tohoto zákona taxativně jmenuje jednotlivé činnosti, které jsou v lese zakázány. V § 31 řeší zákon maximální rozsah těžby ve vztahu ke vzniku holé seče a zakmenění porostu. § 32 stanovuje povinnosti vlastníků lesa. Pokud se týká zákonné úpravy těžby dřeva, tak tyto upravuje § 33 tohoto zákona, ve kterém jsou jak specifikovány jednotlivé formy těžby dřeva, tak i postupy při provádění těžby v lesích a to napříč všemi druhy vlastnictví lesa. V tomto ustanovení zákona č.289/1995 Sb., zákonodárce specifikuje **těžbu nahodilou** (předcházení vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů) a **těžbu mytní úmyslnou**. Toto ustanovení zákona dále stanoví podmínky pro celkovou výši těžeb, těžby v lesích, kde vlastník lesa hospodaří podle lesního hospodářského plánu, nebo převzatých lesních hospodářských osnov, a podmínky, kdy vlastník hospodaří bez schváleného lesního hospodářského plánu, nebo bez protokolem převzatých osnov. Z tohoto ustanovení lze jednoznačně posoudit, zda byl postup vlastníka při provádění těžby v lesích v souladu se zákonem či nikoli.

4.2. Nezákonné způsoby provádění těžby

Přesto, že každý zjištěný případ poškození lesa těžbou dřevní hmoty je ve způsobu spáchání určitým způsobem specifický, lze v doposud odhalených, prověřovaných a vyšetřovaných případech, nalézt společné znaky. Na základě jejich identifikace je možné kategorizovat určité způsoby jednání pachatelů, směřující k poškození lesa.

4.2.1. Les je nezákonným způsobem vytěžen původním vlastníkem

Za skutkově nejjednodušší a procesně nejméně obtížné lze považovat jednání, kdy pachatel, jako vlastník lesa provede, svými silami a prostředky, popřípadě jím osobně najatými osobami, které se podaří ustanovit, mytní těžbu vlastního lesa, aniž by podal orgánu státní správy lesů žádost o souhlas s provedením těžby nebo ji úmyslně provedl bez řádného povolení a souhlasu orgánu státní správy lesů. Při této těžbě zároveň překročí maximální povolenou plochu, stanovenou trestním zákoníkem. Dřevní hmotu použije následně pro svou potřebu nebo ji svým jménem prodá jinému subjektu. Jedná se však o ojedinělé případy, neboť pachateli hrozí velké riziko odhalení.

Za obdobný způsob spáchání lze považovat jednání, kdy pachatel z pozice vlastníka lesa sice podá příslušnou žádost o souhlas s provedením těžby, tento mu však není vydán a on přesto svými nebo najatými silami a prostředky těžbu provede. Možné je i úmyslné překročení rámce povolení o omezeném rozsahu těžby, které mu bylo vydáno.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

4.2.2. Les je nezákonným způsobem vytěžen ihned poté, co byl od původního vlastníka odkoupen.

Do této kategorie jednání lze zařadit i případy, kdy si pachatel, většinou ihned po zakoupení menšího lesního porostu, podá žádost o povolení těžby v určitém rozsahu, a po vydání tohoto souhlasu s omezeným rozsahem těžby, provede nejen těžbu v povoleném rozsahu na svém vlastním pozemku, ale úmyslně těžbou zasáhne i sousední pozemky jiných vlastníků. V tomto případě, pokud bude těžbou překročena hranice stanovená v § 296 odst. 2 trestního zákoníku, nebo pokud těžbou dojde k připojení k již existující holině, lze takové jeho jednání kvalifikovat jako spáchání tr. činu poškození lesa, podle § 295 tr. zákoníku v souběhu se spácháním trestného činu krádeže podle § 209 trestního zákoníku.

Tato forma jednání pachatele je již častější. Pachatelé jednají především v úmyslu přivlastnit si cizí věc, v tomto případě dřevní hmotu, a nezaobírají se otázkou poškození lesa jako takového. Jedná se však již o promyšlený cílený postup, uplatňovaný opakovaně stejnými fyzickými i právníckými osobami. V těchto případech lze v jednání pachatele, ve vztahu k trestnému činu poškození lesa, dovozovat úmysl ve smyslu § 15 odst.2 trestního zákoníku, popřípadě uplatnit ustanovení § 16 trestního zákoníku o spáchání trestného činu z nedbalosti.

4.2.3. Les je nezákonným způsobem vytěžen skupinou osob, specializující se na tuto trestnou činnost.

Způsob vytěžení lesního porostu, uvedený pod bodem 4.2.2. je jednou z forem jednání, kterou využívají i skupiny osob, specializující se na nezákonnou těžbu dřevní hmoty. Případy ze současné praxe však vykazují mnohem sofistikovanější způsob jednání ze strany pachatelů tohoto druhu trestné činnosti. Tento způsob spáchání, jehož prvotním úmyslem je získání dřevní hmoty nelegálním způsobem a její další prodej, již vykazuje určitý stupeň organizovanosti a rozdělení rolí jednotlivých osob, které jsou do této trestné činnosti zapojeny. Osoby, které v průběhu páchaní trestné činnosti i v rámci následného prověřování nelegálních těžeb, stojí v pozadí, fakticky tuto trestnou činnost od počátku organizují a z hlediska trestněprávní teorie je lze považovat za hlavní pachatele. Již od počátku, tedy již při plánování a přípravě této formy trestné činnosti, činí všechna dostupná opatření k tomu, aby případná trestní odpovědnost za poškození lesa těžbou, popřípadě za jiný trestný čin, nesměřovala proti jejich osobě. Jednají tak, aby proti nim nemohly být zajištěny žádné přímé důkazy, popřípadě aby získání těchto důkazů bylo orgánům činným v trestním řízení co nejvíce ztíženo. Nepodepisují žádné doklady o tom, že by přímo zajišťovaly těžbu dříví, určovaly a označovaly plochu, kde má být těžba provedena, organizovaly prodej dřevní hmoty a inkasovaly za její prodej finanční prostředky. Svou činnost provádějí většinou za pomoci prostředníků, kteří na základě jejich pokynů zajišťují provedení těžby, přepravy a prodeje dřevní hmoty, a dále za pomoci jimi ovládaných právníckých a fyzických osob, tzv. „bílých koní“, které v trestné činnosti v rámci hierarchie skupiny plní většinou úlohu kupujícího lesního porostu, jejich jménem jsou uzavírány kupní smlouvy i smlouvy o dílo s těžaři apod., včetně vystavených účetních dokladů.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

V některých případech jsou na „bílé koně“ převáděny společnosti, kterým zůstane ve vlastnictví lesní pozemek po jeho vytěžení. Po provedení těchto převodů, ke kterým dochází pouze administrativně, bez řádného předání účetnictví, je velmi obtížné zrekonstruovat účetnictví takové společnosti a následně provést jeho zkoumání s cílem dohledání potřebných listinných důkazů, usvědčujících konkrétní osoby ze spáchání trestné činnosti. U odběratelů dřevní hmoty je v mnoha případech zřejmé, že jsou předem na odběru dřevní hmoty z nelegální těžby domluveni s hlavními pachateli. Nákup dřevní hmoty, kterou ve skutečnosti odeberou od hlavního pachatele, a kterému také přímo zaplatí s ním dohodnutou cenu, však účetně a smluvně ošetří tak, aby vše směřovalo na společnost, jejímž statutárním zástupcem je osoba v roli „bílého koně“ nebo přímo na najatého těžaře.

Existují ještě více propracovaná schémata, kdy hlavní pachatel účelově manipuluje s více prostředníky, kteří nemají žádné znalosti a zkušenosti z podnikání a s hospodařením s lesy. Nákup lesního pozemku zajistí prostřednictvím společnosti, jejímž statutárním zástupcem je osoba v roli „bílého koně“, která následně prodává dřevní hmotu (na stojato) na tomto pozemku další osobě ve stejné roli. Hlavní pachatel sám, nebo prostřednictvím dalších osob, zajišťuje těžební dělníky, stroje, a přepravu včetně prodeje vytěženého dřeva. Finanční prostředky utržené za prodej hlavní pachatel následně ostatním selektivně rozděljuje. Při organizování trestné činnosti vychází z toho, že se jednotlivé osoby, zainteresované při provádění těžby, navzájem neznají, a protože nemají žádné zkušenosti z podnikání a hospodaření s lesy, domnívají se, že se jim podaří dobrý obchod. Zpravidla je jim to ale jedno, protože se často jedná o osoby v sociální nouzi, a tímto způsobem nacházejí možnost výdělků. Za, v porovnání se ziskem hlavního pachatele, směšnou odměnu pak souhlasí s tím, že se nechají zapisovat do různých obchodních společností a podepíší prakticky vše, co jim hlavní pachatel, nebo jím určený prostředník, k podpisu předá.

Osoby z řad těžařů jsou samostatnou skupinou, podílející se na nelegálních těžbách dřevní hmoty. Jak vyplývá z jednotlivých zjištěných případů, jedná se ve většině případů o osoby, které si jsou při provádění těžby vědomy, že postupují v rozporu se zákonem. Hájí se sice tím, že jim byla jinými osobami určena plocha a stromy, které se mají pokácet, a že na nic nemohou, ale tato obhajoba je nezbavuje, byť za využití možnosti kvalifikace nedbalostní formy jejich jednání, trestní odpovědnosti a následného postihu. Svou trestnou činnost se v některých případech snaží zakrýt tvrzením, že oni samotnou těžbu, tedy pokácení stojících stromů neprovedli, že pouze zpracovávají již pokácené vytěžené dřevo. Toto dokládají i smlouvou na zpracování již vytěžené dřevní hmoty. Bohužel, pokud se nepodaří prokázat jejich účast na samotném provádění těžby, se jim tímto způsobem podaří vyhnout trestní odpovědnosti.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

V souvislosti se zjištěnými případy byly zadokumentovány tyto modelové formy jednání:

- 1) Fyzická nebo právnická osoba v roli „bílého koně“, z pokynu hlavního pachatele nebo jeho prostředníka, svým jménem po získání lesního pozemku do své dispozice
 - zajistí sama vhodné osoby k provedení těžby,
 - zajistí sama osoby k provedení přepravy vytěžené dřevní hmoty,
 - jedná osobně s odběratelem dřevní hmoty, který za zakoupené dřevo platí na jeho účet,
 - sama vyznačuje místo těžby,
 - finančně se vyrovnává jak s těžaři, tak i s přepravci.

V daném případě prakticky veškeré důkazy směřují na osobu v roli „bílého koně“. Hlavní pachatel je za ní zpravidla skryt. Jeho aktivní účast na jednání může být zaznamenána na počátku jednání, u získání lesního pozemku, popřípadě jako prostředníka při seznámení s odběratelem, těžařem či přepravcem. Jediným důkazem proti němu může být výpověď samotného „bílého koně“. Ta je v řadě případů v rozporu s výpověďmi těžařů, přepravců a odběratelů. Obvinění pak směřuje na „bílého koně“, popřípadě těžaře.

- 2) Fyzická nebo právnická osoba v roli „bílého koně“ z pokynu hl. pachatele svým jménem získá lesní pozemek do své dispozice. Následně další fyzická nebo právnická osoba, opět v roli „bílého koně“, odkoupí veškerou dřevní hmotu na pozemku s tím, že kupní cenu uhradí z prodeje dřevní hmoty
 - přitom vlastník pozemku zajišťuje osoby k provedení těžby,
 - kupující dřevní hmoty zajistí odběratele,
 - hlavní pachatel oba řídí, aniž by se museli znát,
 - hlavní pachatel přebírá peníze za prodej beze svědků a dále je přerozděluje.

V daném případě hlavní pachatel využívá skutečnosti, že ovládá více osob. Sice se v případě musí více angažovat, ale dbá na to, aby nebylo prokazatelné, že peníze z prodeje dřevní hmoty směřují k němu a že on je ten hlavní, kdo o nich rozhoduje. Dokladově u přepravců a odběratelů vše směřuje na společnosti, jejichž statutárními zástupci jsou osoby v roli „bílých koní“. Odběratelé i přepravci jsou většinou na straně hlavního pachatele, kterého svými výpověďmi kryjí. Obvinění pak opět spadá na nastrčené osoby a těžaře.

- 3) Fyzická nebo právnická osoba v roli „bílého koně“, z pokynu hlavního pachatele nebo jeho prostředníka, svým jménem získá lesní pozemek do své dispozice. Následně, aniž by dále činila nějaké úkony, hlavní pachatel, nebo jím pověřený prostředník
 - obstará těžaře,
 - zajistí odběratele s tím, že jsou předem domluveni na tom, že formálně bude doklady o prodeji směřovat k osobě těžaře,

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

- hlavní pachatel, nebo jeho prostředník, těžaři označí (beze svědků) plochu k těžbě a nechá jej těžít,
- odběratel si zajistí dopravu a dřevo si přebírá přímo u těžaře, kterému také předává peníze,
- hlavní pachatel si peníze přebírá od těžaře bez dokladů nebo na doklady vlastníka lesa, opět beze svědků.

Při tomto způsobu jednání se využívají těžaři, kteří mají zkušenosti s nezákonnou těžbou. Vědí, že těžba není legální. Proto souhlasí s platbou bez dokladů, což je výhoda hlavního pachatele. Pokud odběratel ještě navíc svědčí podle domluvy s hlavním pachatelem, obvinění padá většinou na těžaře. Hlavní pachatel je usvědčen pouze v případě, že proti němu svědčí více osob, přítomných při vyznačení plochy, popřípadě při předávání peněz apod.

4) Fyzická nebo právnická osoba, zpravidla v roli „bílého koně“, z pokynu hlavního pachatele nebo jeho prostředníka, svým jménem získá lesní pozemek do své dispozice, a následně pak, aniž by cokoli dále činila, hlavní pachatel, nebo jím pověřený prostředník

- najde vhodné osoby, které na zakoupeném lesním pozemku poškodí stromy nařezáním nebo oškrábáním kmenů, aby mohli následně provést vlastní těžbu,
- vlastník lesa poté ohlásí na Policii spáchání tohoto skutku a podá trestní oznámení na neznámého pachatele,
- zároveň požádá příslušný orgán o povolení těžby, z důvodu ochrany lesa a ochrany bezpečnosti návštěvníků lesa,
- toto povolení ve většině případů následně získá.

V případech, kdy se pachatelé rozhodnou pro tento způsob získání dřevní hmoty s úmyslem mýtní těžbou vytěžit naráz území o větší rozloze, než by bylo možné docílit na základě legálně získaného povolení, dochází k poškození stromů mnohdy ještě dříve, než dojde na příslušném pracovišti katastrálního úřadu k samotnému převodu lesních pozemků na nového vlastníka. Většina pozemků, na kterých byla pachateli provedena nelegální mýtní těžba, nebo těžba po nařezání stromů, se okamžitě stává předmětem prodeje dalším osobám, téměř výhradně opět v roli „bílých koní“, které jsou nekontaktní a jsou velmi obtížně dohledatelné. Pachatelé se tak navíc zbavují odpovědnosti vlastníka lesa za opětovné zalesnění a obnovení funkce lesa.¹²

Variabilita shora uvedených případů je však mnohem pestřejší. Některé formy pachatelé vzájemně kombinují tak, aby činnost orgánů ochrany lesa a orgánů činných v trestním řízení byla co nejvíce ztížena. Vše závisí od možností hlavních pachatelů disponovat vhodnými prostředníky schopnými ovládat fyzické nebo právnické osoby v roli „bílých koní“. Práce policejních orgánů je navíc ztížena značnou mobilitou pachatelů, kteří tuto činnost provádí na různých místech v rámci celé ČR.

¹² § 31 odst.6 zákona č.289/1995 Sb.

5. Postup při odhalování, prověřování a vyšetřování trestného činu poškození lesa podle § 295 trestního zákoníku

Abychom mohli v rámci tohoto metodického doporučení stanovit nejvhodnější způsoby kontroly tohoto druhu kriminality, je vhodné nejdříve označit jevy, které mohou negativně ovlivňovat procesy jejího vlastního odhalování a objasňování.

5.1. Faktory, negativně ovlivňující odhalování, prověřování a vyšetřování trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku.

- zpravidla delší doba, která uplynula od spáchání trestného činu do jejího zjištění,
- využívání právnických osob, jejichž statutárními zástupci jsou osoby z řad tzv. „bílých koní“,
- neexistence nebo nedostupnost účetních dokladů těchto právnických osob,
- špatná dosažitelnost statutárních zástupců těchto právnických osob,
- obtíže při dokumentování finančních toků od koupě pozemku do prodeje dřevní hmoty,
- ekonomické limity policejních orgánů při zajišťování odborných vyjádření a zadávání znaleckých posudků,
- vytíženost specialistů životního prostředí na jednotlivých územních odborech Krajských ředitelství policie při plnění úkolů z oblasti jiných problematik hospodářské kriminality,
- nízká úroveň operativní činnosti,
- neúplná znalost partnerů z oblasti státní správy, zabývající se ochranou životního prostředí,
- nedostatečné využívání možnosti získávat poznatky od základních útvarů Policie ČR,
- bagatelizace tohoto druhu kriminality,
- nízké právní vědomí veřejnosti v této oblasti.

V níže uvedených návrzích postupů v jednotlivých fázích činnosti policejních orgánů jsou zohledněny jak platné zákonné normy, interní akty řízení, zkušenosti z dosavadních zpracovaných případů, tak i shora uvedené faktory, které ovlivňují značnou míru latentnosti této kriminality i možnosti kvalitně zpracovat jednotlivé případy.

5.2. Postupy při odhalování trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku

Bezesporu lze konstatovat, že kvalitně prováděná činnost policejních orgánů v rámci operativně pátracího šetření, před zahájením úkonů trestního řízení podle § 158 odst.3 trestního řádu, výrazně ovlivňuje následnou úspěšnost práce orgánů činných v trestním

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

řízení v rámci prověřování a vyšetřování. Trestný čin poškozování lesa nevyjímaje. Základem této činnosti je získávání, shromažďování, třídění a prověřování poznatků a dalších relevantní informace o připravované, popřípadě již aktuálně páchané trestné činnosti.

V této souvislosti je třeba opětovně připomenout, že v souladu se ZPPP č.30/2009, o plnění úkolů v trestním řízení, že u trestných činů proti životnímu prostředí, již ve fázi provádění šetření podle § 158 odst.1 trestného řádu, jsou věcně příslušná pracoviště služby kriminální policie a vyšetřování na jednotlivých územních odborech krajských ředitelství Policie ČR. Z tohoto důvodu by měly, bez zbytečného odkladu, směřovat k pracovníkům těchto pracovišť všechny poznatky a další využitelné informace o této formě trestné činnosti.

V současné době, kdy je úroveň operativně pátrací činnosti, zejména ve vztahu k odhalování hospodářské trestné činnosti, otevřeně považována a hodnocena za nedostačující, se oblast odhalování environmentální kriminality nabízí jako jedna z možností realizace pracovníků SKPV OHK na úseku operativně pátrací činnosti.

V případech odhalování trestného činu poškození lesa mohou pracovníci jednotlivých SKPV OHK územních odborů KŘP v rámci prováděného šetření využít té výhody, že jejich partneři, kteří se zabývají ochranou lesa z hlediska státní správy a samosprávy, sídlí přímo na místní, bývalé okresní, popřípadě krajské úrovni. Navíc se v daném případě jedná o partnery, kteří jsou v předmětné oblasti zároveň odborníky a kteří sdílí společný cíl, což je ochrana lesa a dopadení protizákonně jednajících osob. Zároveň disponují velkým množstvím informací z dané problematiky. Ve většině případů mají velmi dobrou místní i osobní znalost. Současně využívají informační systémy vlastních úřadů, jejichž výstupy mohou poskytovat policejním orgánům, a vlastní řadu technických prostředků, využitelných pro dokumentaci trestné činnosti. Je potom jen na samotných pracovnících služby kriminální policie a vyšetřování, jak využívají tyto jejich znalosti a možnosti v rámci vlastního šetření a provádění operativně pátrací činnosti.

Jedním ze základních předpokladů úspěšného plnění úkolů při odhalování předmětné trestné činnosti, stejně jako u ostatních trestných činů podle VIII. hlavy trestního zákoníku, je výběr konkrétních pracovníků OHK SKPV v rámci jednotlivých územních odborů na problematiku environmentální kriminality. Nutná je podpora jejich dalšího vzdělávání v dané oblasti. Tito dostatečně teoreticky vybavení specialisté mají být základními články v procesu odhalování a objasňování environmentální kriminality.

V případě, že po provedeném prověřování dále samostatně nepovedou v zadokumentované trestné činnosti vyšetřování, měla jejich role v rámci této fáze trestního řízení spočívat v poskytování servisu pro policistu, který vyšetřování povede, spočívajícího zejména v zajišťování dosud nevyžádaných potřebných odborných vyjádření, zprostředkování kontaktů s orgány státní správy a samosprávy, popřípadě s vysvětlením některých pojmů či postupů týkajících se předmětné problematiky.

K tomu, aby měl pracovník SKPV OHK potřebný přehled o dané problematice v územním obvodu, ve kterém působí, musí disponovat dostatečným množstvím informací. Nejde jen o jejich získávání a vyhodnocování, ale i vhodný způsob jejich správy.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

Každý specialista na environmentální kriminalitu by měl mít vlastní seznam potřebných kontaktů na místně příslušné orgány, působící při správě, ochraně a kontrole dodržování předpisů při hospodaření s lesy. Dále na osoby, které v případě zjištění nezákonného postupu mohou poskytnout potřebnou odbornou pomoc, odborná vyjádření, popřípadě znalecké posudky. Velmi důležitým místem, kde je tímto směrem třeba působit v rámci operativně pátrací činnosti, jsou i pracoviště jednotlivých katastrálních úřadů. Zde navázáním osobních kontaktů mohou pracovníci SKPV získat řadu důležitých informací ve vztahu k převodům lesních pozemků, na kterých došlo k podezřelým těžbám dřevní hmoty.

V rámci operativně pátrací činnosti je třeba vejít ve styk s konkrétními pracovníky zejména orgánů státní správy a samosprávy, působících v jeho územním obvodu a tyto osobní kontakty průběžně udržovat. Při osobním jednání je třeba se seznámit se svým pracovním zařazením na problematice environmentální kriminality, dohodnout možné způsoby spolupráce a předávání informací. Předat na sebe spojení. K osobnímu jednání je přitom nutné přistupovat s vědomím, že se tyto osoby stanou nejen nositeli podnětů k provádění dalšího šetření, ale i že od nich bude v budoucnu vyžadována spolupráce v rámci vedeného trestního řízení.

Mimo tyto oficiální kontakty by měl příslušný pracovník SKPV, působící na úseku této problematiky, přehled o osobách, které se v příslušném územním obvodu zabývají podnikatelskou činností, spojenou s lesním hospodařením a zpracováním dřevní hmoty, včetně dopravců, kteří mají vybavení na přepravu dřeva (pily, dopravci, těžaři, obchodníci). Jejich seznam by měl být ideálně rozdělen dle obsahu jejich činností. Po získání informací o těchto osobách, je následně možné zahájit proces pronikání do tohoto zájmového prostředí na základě vytipování a oslovení důvěryhodných kontaktů mezi zpracovateli dřeva, těžaři majiteli lesů, lesními hospodáři atd. Hledat vhodné kontakty lze v řadách zaměstnanců těchto subjektů, ale lze využít i informace podané přímo od subjektů působících na tomto segmentu podnikání. Například využít výskyt problémů, či vznik sporů v rámci konkurenčního boje, mezi jednotlivými subjekty.

Samotný systém uchování a zpracování získaných informací lze uzpůsobit místním podmínkám a bezpečnostní situaci v daném územním obvodu. Jedním z možných řešení, je po vzoru pracovníků KŘP SKPV Jihočeského a Plzeňského kraje, vytvoření objektových svazků, vedených pracovníky SKPV, obsahujících seznamy kontaktů, přehledy o získaných a vyhodnocených poznatcích, přehledy zpracovaných případů a ve kterém je možné rychle dohledat základní údaje o lokalitě, kde k činu došlo, době spáchání, vlastníku lesního porostu, zadavateli těžby, osobách provádějících těžbu, odběrateli dřevní hmoty, přepravci, lesním hospodáři atd., včetně stručného popisu způsobu spáchání a vzniklé škodě.

Úřad služby kriminální policie a vyšetřování je toho názoru, že vytvořením obdobných svazků není otázkou několika dnů. Je výsledkem dlouhodobého úkolu policisty, a jeho využitelnost bude možná až po několika měsících doplňování informací. Vytvoření takového svazku by ale v žádném případě nemělo být pouze samoučelným krokem, jehož cílem by bylo pouhé dokládání provádění vlastní operativně pátrací činnosti. Pro rychlejší a širší možnosti pracovat s informacemi z dané problematiky, zejména pokud se jedná o lustrace k zájmovým fyzickým a právnickým osobám, lokalitám, kde došlo k této formě trestné činnosti, zjištění způsobu spáchání trestného činu atd., a následné analytické

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

činnosti, je vhodné spíše **využívat stávající informační systémy** ve správě Policie ČR. **Podmínkou pro jejich efektivní využívání** i v rámci operativně pátrací činnosti **je však důsledné vkládání a následné doplňování všech relevantních informací do těchto systémů**. Zejména údaje o všech osobách, vystupujících v konkrétních případech, jejich skutečné postavení v dané věci, přesný popis jednání apod. Právě nedostatečné vkládání shora uvedených informací do těchto informačních systémů v současné době výrazně ovlivňuje kvalitu prováděných analýz zaměřených na konkrétní osoby.

Ze shora uvedených hledisek se tedy jako nejvhodnějším řešením jeví vytvoření vlastních seznamů shora uvedených osob, působících v územním obvodu příslušného pracovníka, působícího v dané problematice a využívání informačních systémů Policie ČR.

Mimo vlastní operativně pátrací činnost pracovníků SKPV při získávání zdrojů informací o prováděných lesních těžbách, přepravách dřevní hmoty apod. je velmi přínosné využívat pro tuto činnost i základní útvary působící v příslušném územním odboru. Jde jen o správné nastavení spolupráce SKPV s těmito útvary. Je v pravomoci každého vedení územního odboru, dlouhodobě pověřit v rámci pravidelných instruktáží příslušná OOP, ODP a OHS monitorováním skutečností, týkajících se provádění těžeb v jejich služebním obvodu. To zejména v rámci jejich běžné činnosti v terénu a v rámci dopravních hlídek a dopravně bezpečnostních akcí, prováděním kontrol vozidel převážejících dřevní hmotu. Při těchto kontrolách se zaměřit na povinné doklady k přepravovanému nákladu, prokazující vztah přepravce k nákladu.¹³

Dále zaznamenáváním pohybu terénních a nákladních vozidel na lesních cestách, nově vzniklých skládek vytěženého dříví, apod. Záznamy o prováděné kontrole dokladů k převáženému nákladu, záznamy o vozidlech pohybujících se na lesních cestách, a další poznatky, lze v rámci územního odboru předávat k dalšímu využití pracovníkům SKPV OHK. V rámci instruktáží OOP, popř. výjezdových skupin, týkajících se zjištěných případů krádeží vytěženého dřeva, je třeba poukazovat na zadokumentování nejen množství odcizeného dřeva, ale i míst, kde bylo těženo. Tato místa těžby pokud bezodkladně prověřit, a záznam o prověrce místa zahrnout do spisového materiálu. Na základě vložení údajů o nápadu trestné činnosti v rámci IS Událost by příslušný pracovník OHK SKPV by měl na tyto skutečnosti reagovat, vyžádat si bližší informace a díky svým kontaktům zjistit, zda se v uvedené lokalitě těží oprávněně, za jakých podmínek, a jakým způsobem. Pokud by touto činností zjistil nějaké nesrovnalosti, provedl by ve spolupráci s dalšími orgány (OI ČIŽP apod.) další opatření ke zjištění podrobnějších skutečností, zejména zadokumentování rozlohy těžby, osob, které jí prováděly, míst, kde se dřevní hmota z této těžby shromažďovala, a jakým způsobem a kam se odvážela. Všechna tato opatření by měla být nejen podkladem pro odůvodnění záznamu o zahájení úkonů trestního řízení pro podezření ze spáchání trestného činu poškození lesa podle § 158 odst. 3 trestního řádu, ale i základním východiskem pro stanovení plánu prověřování.

Všechna tato provedená šetření a opatření v rámci prováděné operativně pátrací činnosti by měla významně ovlivnit zejména zkrácení doby prověřování a získání většího množství potřebných důkazních prostředků svědčících proti pachateli. V současné době právě skutečnost, že je neoprávněná těžba zjištěna až ve značném časovém odstupu od

¹³ § 3 odst.3 zákona č.111/1994 Sb., o silniční dopravě

doby, kdy probíhala těžba, způsobuje v následném průběhu objasňování značné problémy a mnohdy vede k odložení věci pro nedostatek důkazů, odůvodňujících závěr, že se zjištěného trestního jednání dopustila konkrétní osoba.

5.3. Postupy při prověřování trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku

K prověřování případů podezření ze spáchání trestného činu poškození lesa podle § 295 trestního zákoníku je, stejně jako v ostatních případech, podezření ze spáchání trestného činu, uvedeného v VIII. hlavě zvláštní části trestního zákoníku, věcně příslušný policejní orgán SKPV územního odboru příslušného krajského ředitelství Policie ČR.

Při vyhotovení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst.3 trestního řádu pro podezření ze spáchání trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku, se většinou vychází z již předběžně vyhotovených vyjádření příslušných orgánů (inspektorát ČIŽP, Odbor životního prostředí příslušného úřadu s rozšířenou působností, apod.). V tomto vyjádření, nebo oznámení, jsou uvedeny rozhodné informace pro vydání tohoto záznamu. Většinou je již v oznámení uvedena rozloha, na které byla mýtní těžba provedena, popřípadě rozloha těžby, která byla připojena k již existující holině, apod. Není však pravidlem, že by v oznámení byla i označena konkrétní fyzická osoba, která těžbu provedla. Ještě v menší míře již ze samotného podnětu vyplývá, která osoba nezákonnou těžbu organizovala, řídila, a měla z ní prospěch.

Samotné prověřování je proto třeba provádět v několika směrech současně.

1.) Zadokumentování plochy nezákonné těžby, druhu a množství vytěžené dřevní hmoty

- zjištění a zadokumentování přesné rozlohy plochy, na které byla nezákonná těžba prováděna,
- zjištění a zadokumentování množství a druhu vytěžené dřevní hmoty,
- stanovení ceny vytěžení dřevní hmoty (zejména v případech souběhu tr. činů poškození lesa a krádeže),
- stanovení ekologické újmy včetně vyčíslení nákladů na znovuobnovení původního stavu,
- v případech obhajoby pachatele, že bylo z jeho strany prováděno pouze dotěžení dřevní plochy vyžádat i odborné vyjádření potvrzující, zda holina byla vytvořena jednorázovou těžbou nebo těžbou provedenou v různých obdobích.

2.) Zadokumentování listinných důkazů od příslušného úřadu k vlastníku lesa

- zajištění dokladů týkajících se vlastnictví lesního porostu,
- zajištění dokladů, týkajících se podání žádosti popř. vydání povolení k těžbě,
- zajištění dokladů o převzetí hospodářského plánu,
- zajištění dokladů o zvolení nebo ustanovení odborného lesního hospodáře.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

3.) Okruh osob, od kterých je třeba vyžádat vysvětlení

- ustanovení osob, které mýtní těžbu prováděly a provedení jejich výslechu,
- ustanovení osob, které k těžbě poskytly technické prostředky a provedení jejich výslechu,
- ustanovení přepravníků, kteří prováděli převoz vytěžené dřevní hmoty odběrateli a jejich výslech včetně řidičů, kteří přepravu ve skutečnosti provedli,
- ustanovení odběratele dřevní hmoty a jeho výslech,
- ustanovit případné další svědky prováděné mýtní těžby z místa kde byla prováděna,
- zjistit všechna motorová vozidla, která se v lokalitě v době těžby, nebo při vytyčení těžby, pohybovala.

4.) Zajištění dalších listinných důkazů, týkajících se

- uzavření smlouvy majitele lesního pozemku s těžaři o provedení práce,
- fakturace a způsobu platby těžařům za provedenou práci,
- fakturace a způsobu plateb z pronájmu těžební techniky,
- zajištění, fakturace a způsobu plateb za provedenou přepravu,
- uzavření smlouvy s odběratelem dřevní hmoty, způsobu plateb za dodanou dřevní hmotu.

5.) Provedení finančního šetření k podezřelým osobám

Provedení finančního šetření k podezřelým osobám nemusí přinést pouze podklady pro případné podání návrhů k provedení zajišťovacích úkonů, ale může přinést i přímé důkazy o tocích finančních prostředků pocházejících z trestné činnosti, i nepřímé důkazy objasňující role jednotlivých osob v průběhu páchaní trestné činnosti. Tyto se mohou stát podpurným prostředkem pro právní kvalifikaci jednání jednotlivých osob, podílejících se na trestním jednání, a důležitým argumentem pro odůvodnění výrokové části usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst.1 tr. řádu.

6.) Vyhotovení odborných vyjádření popřípadě znaleckých posudků

V rámci prověřování a následného vyšetřování se policejní orgán ve většině případů neobejde bez provedení odborného vyjádření, popřípadě vyhotovení znaleckého posudku.

Z tohoto hlediska jsou jedním ze stěžejních podkladů pro práci odborného pracoviště nebo znalce, skutečnosti, zadokumentované při ohledání místa činu. Při provedení tohoto úkonu, i s ohledem na jeho neopakovatelnost, by měl být dodržen postup, spočívající v níže popsaných krocích, který by měl být řádně zaznamenán v protokolu o ohledání místa činu s patřičnou foto, či video dokumentací.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

Za základní kroky lze považovat:

- určení a identifikace místa činu (katastrální území, číslo parcely),
- očíslování pařezů všech vytěžených stromů,
- změření každého pařezu dvěma průměry, kolmo na sebe,
- zaevidování celkového počtu vytěžených kmenů podle dřevin,
- změření velikosti vzniklé paseky v souřadnicích GPS (následné použití software pro stanovení přesné výměry),
- změření vzdálenosti na jasné orientační body v terénu (na sousední porosty, lesní cestu, křižovatku a podobně).

Při provedení fotodokumentace (popř. video dokumentace) je třeba se zaměřit na:

- zdokumentování vytěžené plochy a okolních porostů (porovnání výšky a kvality porostu),
- dokumentaci zdravotního stavu pařezů (jedinci s charakteristickou hnilobou pro tuto lokalitu – vyskytuje-li se),
- v potřebných případech zadokumentovat detaily vedení řezů na pařezu a vzniklého nedořezu, případně třísky.

Následně po provedení ohledání místa činu, vyhotovení protokolu, plánu a obrazové dokumentace, je na místě tuto část spisu doplnit o:

- určení místa nepovolené těžby na snímcích z pozemkové mapy na základě ohledání místa činu,
- na snímcích z pozemkové mapy určit a označit místa na parcelách, kde došlo k těžebnímu zásahu s určením jejich vlastníků (poškozených).

Samozřejmě, že ideální situací při provedení ohledání místa nezákonné těžby by bylo, aby již při tomto úkonu byl přítomen znalec, popřípadě odborník z oboru lesního hospodářství a životního prostředí. Zejména pak v případech, u kterých lze již na základě prvotních informací, dovozovat jejich vyšší náročnost a složitost (těžba v různých druzích porostu, na pozemcích více majitelů, provedená v chráněných oblastech, nebo poškození lesa vznikem požáru, havárie, s následky na více složkách životního prostředí apod.).

V případě znalce je ale jeho faktická účast již na samotném začátku případu při provedení ohledání problematická jak z hlediska jeho okamžité dosažitelnosti, tak i z hlediska finančního. Avšak zajištění přítomnosti odborného pracovníka příslušného inspektorátu České inspekce životního prostředí, odboru životního prostředí obce s rozšířenou působností, správce chráněného území apod., by nemělo být tak neřešitelným problémem. Přítomnosti odborníka (znalce) již při provedení ohledání místa činu lze využít ke konzultaci, zda bude třeba v předmětné věci provádět další znalecké zkoumání, či pro potřebu trestního řízení bude dostačující vyhotovení odborného vyjádření. S tím souvisí i stanovení způsobu a rozsahu provedení dokumentace. Přítomný odborník

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

může v rámci své činnosti na místě upozornit na důležité skutečnosti, stopy a detaily, jejichž zadokumentování by policejní orgán nemusel považovat za podstatné.

Otázku rozhodnutí, zda bude v předmětné věci vyžádáno vypracování odborného vyjádření nebo zda bude vydáno opatření o přiřazení znalce, je třeba řešit v rámci plánu prověřování přednostně, neboť les je živý organismus. Je si třeba uvědomit, že v případě potřeby doplnění šetření na místě činu, vypovídací schopnost potřebných stop s uplynulým časem výrazně klesá.

Pokud v konkrétním případě policejní orgán zadá vypracování odborného vyjádření, nebo znaleckého posudku, základními otázkami, na které by měly být v odborném vyjádření poskytnuty odpovědi, jsou:

- Jaká byla přesná rozloha plochy, na které byla těžba prováděna ?
- Zda provedenou těžbou došlo, byť i připojením k již existující holině, ke vzniku holé seče?
- Jaká vznikla provedenou mýtní těžbou rozloha holé seče?
- Jaké bylo množství a druh vytěžené dřevní hmoty?
- Jaká byla cena vytěžené dřevní hmoty (zejména v případech souběhu tr. činů poškození lesa a krádeže)?
- Jaká je hranice zakmenění porostu po provedení těžby? (To v případě, že nebyla vykonána mýtní těžba s vytvořením holiny, ale došlo nahodilou těžbou k proředění porostu, s podezřením na překročení hranice zakmenění.)
- Zda vznikla v souvislosti se zjištěnou těžbou ekologická újma? Tuto blíže specifikovat ve vztahu k posouzení nákladů, které bude třeba vynaložit na znovuobnovení poškozené lokality do původního stavu.

Dalšími neopominutelnými otázkami, na které by mělo být v odborném vyjádření odpovězeno jsou:

- otázka posouzení míry, zda došlo ke škodě způsobené jen vlastníku lesa, či zda došlo k poškození celospolečenských funkcí lesa,
- zda jednáním došlo k možnému poškození či ohrožení jiných složek životního prostředí ve vztahu k §§ 293,294,294a,299 a 300 trestního zákoníku (voda, půda, zvláště chránění živočichové a rostliny, nakládání s odpady atd.).

Při zadávání otázek k vypracování odborného vyjádření nebo znaleckého posudku, jak je již shora uvedeno, je třeba důsledně dodržovat ustanovení § 107 odst.1 trestního řádu a vyvarovat se otázek, které by naváděly znalce k provádění hodnocení důkazů a řešení právních otázek, což mu dle zákona nepřísluší!

V žádném případě by se znalec neměl vyjadřovat k právním otázkám, např. tedy, zda došlo v daném případě k závažnému poškození lesa ve smyslu trestního zákoníku popř. zákona č. 289/1995 Sb. Znalce, popřípadě odborné pracoviště, lze ale vyzvat

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

k zodpovězení dalších otázek, které by podrobněji rozvedly jeho vlastní zjištění. Za takové otázky lze považovat:

- Která složka životního prostředí byla těžební činností zasažena, ohrožena popřípadě poškozena?
- Jaká je prognóza možných dalších následků pro lesní porost v dané lokalitě a pro další složky životního prostředí v ní? (předpoklad vývrátů, polámání dalších stromů navazujících na holinu, narušení odtokových systémů, vodních zdrojů, povrchu půdy, atd.)
- Jakým způsobem byla těžbou narušena funkce lesa jako celku, jaká jsou rizika odtokových poměrů, stability ostatních porostů?
- Jaké hrozí další škody na majetku ostatních vlastníků okolních porostů?
- Zda došlo k narušení celkového ekosystému?

Tyto doplňující otázky, včetně vyčíslení nákladů na znovuoobnovení lokality do původního stavu, jsou důležitými faktory, které je třeba uvést v odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání z hlediska zdůraznění společenské škodlivosti zjištěného jednání pachatele. Tento argument by měl být obsažen i v návrhu na podání obžaloby jako jedna z přitěžujících okolností pro pachatele, kterou by mohl žalobce odůvodnit svůj návrh na stanovení výše trestu.

Analogicky lze použít většinu doporučených otázek i v rámci případů, kdy dojde k podezření ze spáchání trestného činu poškození lesa jinou činností, zejména jednáním, v jehož důsledku dojde ke vzniku lesního požáru, úniku nebezpečných toxických látek do půdy, vodních zdrojů apod.

7.) Provedení lustrací v informačních systémech k zájmovým osobám

Za velmi důležitý úkon při prověřování jednotlivých poznatků, který by neměl být opomíjen již v rámci operativně pátrací činnosti, je provedení lustrací v informačních systémech k osobám, vystupujícím v předmětné věci. Mezi ně patří zejména majitel vytěženého lesa, poškozený, dopravce, těžař a další.

Nejpozději je však třeba tyto lustrace provést ihned po zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst.3 tr. řádu. Z analýzy dříve řešených případů totiž vyplývá, že do předmětné trestné činnosti je opakovaně zapojen shodný okruh osob, které působí na různých místech České republiky.

Proto je z tohoto hlediska třeba řešit otázku, zda neexistují důvody ke sloučení a společnému řízení. Je třeba minimalizovat duplicitní prověřování pokračující trestné činnosti shodných osob. I v případě, že nebudou splněny podmínky pro společné řízení, lze cestou spolupráce s jiným útvarem Policie ČR, získat některé důkazy, zadokumentované v rámci již vedeného trestního řízení, které mohou být využity i v rámci řízení o nově zjištěném jednání.

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

V případě, že dotazem v informačních systémech budou zjištěny skutečnosti, odůvodňující možnost společného řízení s již prověřovaným případem, je na místě, aby bez zbytečných průtahů došlo cestou přímého nadřízeného k provedení vzájemné výměny informací a rozhodnutí o dalším způsobu vedení věci. O těchto zjištěných skutečnostech je na místě, v případě že se věc již nachází ve stádiu prověřování, informovat dozorujícího státního zástupce. Tuto vzniklou situaci lze konzultovat, která nastane jak v průběhu prověřování, nebo ještě před zahájením úkonů trestního řízení podle § 158 odst.3 tr. řádu, lze konzultovat s pracovníky odboru hospodářské kriminality, úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR, působících na problematice environmentální kriminality. Popřípadě si v rámci konkrétního případu lze jejich cestou vyžádat některé doplňující informace a metodickou pomoc.

8.) Možnost uplatnění postupů podle § 88 tr. řádu, § 88a trestního řádu a použití operativně pátracích prostředků podle § 158b a násl.

Vzhledem k absenci mezinárodní smlouvy o trestně právní ochraně lesa, k jejímuž naplňování by byla Česká republika vázána, v současné době nelze využít institutu § 88 tr. řádu odposlech a záznam telekomunikačního provozu. Pokud se týká zjištění údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu ve smyslu § 88a tr. řádu, tak na základě změny zákona č.127/2005 Sb., o elektronických komunikacích¹⁴ a navazující novely trestního řádu, lze tyto údaje vyžádat, ale pouze v případě, že v dané věci probíhá trestní řízení pro podezření ze spáchání trestného činu poškození lesa podle § 295 odst.1,2.

O použití operativně pátracích prostředků, zejména ve smyslu §§ 158d a 158c tr. řádu lze požádat státního zástupce v odůvodněných případech, kdy budou splněny podmínky stanovené trestním řádem. Zejména však za předpokladu, že jejich použitím budou získány skutečnosti, důležité pro trestní řízení a nelze je získat jiným způsobem, nebo by jejich získání bylo podstatně ztížené.

5.4. Postupy při vyšetřování trestného činu poškození lesa podle § 295 tr. zákoníku

Pokud se podaří v rámci prováděného prověřování, podle shora uvedeného rámce, zajistit dostatečné množství důkazů, je na místě zahájit tr. stíhání podle § 160 odst.1 tr. řádu proti konkrétní osobě nebo osobám, popřípadě právnické osobě.

V případě kvalitně provedených úkonů v rámci prověřování již samotný průběh vyšetřování probíhá standardním způsobem, bez specifických zvláštností. Vyšetřující policejní orgán v rámci této fáze trestního řízení provede základní vyšetřovací procesní úkony, které mu ukládá trestní řád, popřípadě pokyny dozorujícího státního zástupce. Na základě procesně správně zajištěných důkazů, vyčíslení škody a dalších nezbytných úkonů pak může, poté co se vypořádá s případnými návrhy a stížnostmi ze strany obhajoby, vyšetřování ukončit, a postupovat dále podle § 166 odst.3 tr. řádu.

¹⁴ Zákon č. 273/2012 Sb.

6. Orgány působící v oblasti lesního hospodářství a ochrany lesa

Orgánů, jejichž činnost se vztahuje, byť i jen okrajově, k oblasti lesního hospodářství a ochrany lesa je velké množství. V rámci tohoto metodického doporučení jsme vybrali zejména ty orgány, se kterými se může policejní orgán v souvislosti s danou problematikou nejčastěji setkat, nebo které mohou pro jeho činnost disponovat důležitými informacemi, využitelnými v rámci trestního řízení, popřípadě využitelnými v rámci rozvoje jejich odborných znalostí.

Ministerstvo zemědělství ČR

Ústřední orgán státní správy lesů.
Internetový kontakt : www.mze.cz

Ministerstvo životního prostředí ČR

Ústřední orgán státní správy lesů v národních parcích a orgán vrchního státního dozoru v lesním hospodářství
Internetový kontakt : www.env.cz

Česká inspekce životního prostředí

Zvláštní kontrolní orgán ochrany životního prostředí. Z hlediska organizační struktury působí v rámci jednotlivých oblastních inspektorátů.
Internetový kontakt: www.cizp.cz

Referáty životního prostředí obcí s rozšířenou působností

Jsou orgánem státní správy lesů, zřízeným na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Působí v oblasti těžeb dřeva, změn lesních hospodářských plánů nebo osnov, předávání lesních hospodářských osnov vlastníkům lesů, vedou archiv a výpisy z lesních hospodářských osnov.
Internetový kontakt: na internetových stránkách jednotlivých ORP

Český úřad zeměměřičský a katastrální

Vede centrální databázi všech nemovitostí konkrétních osob na území ČR
Lustrace v databázi pro potřebu policejních orgánů je proveditelná prostřednictvím pověřených pracovníků na jednotlivých SKPV ÚO

Katastrální úřady a jejich územní pracoviště

Vedou informační systém geodetických a popisných informací Katastru nemovitostí, který obsahuje údaje o nemovitostech z vlastnických a jiných práv, dále z hlediska popisu

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

nemovitosti, určení polohy, včetně mapových podkladů. Dále vedou archiv právních titulů pro vklady do KN a zápisy do KN.
Internetový kontakt: www.cuzk.cz

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

Samostatná organizační složka státu zřízená ministerstvem zemědělství ČR. Mezi jeho hlavní úkoly v současné době patří inventarizace lesů v ČR, vede informační systém lesního hospodářství a myslivosti v ČR, typologický systém lesů v ČR, a působí i v oblasti znalecké činnosti v oboru životního prostředí, ochrana lesa – lesní hospodářství. V rámci své činnosti archivuje satelitní i letecké mapy lesních porostů v ČR. Satelitní-obnova 2x ročně – rozlišení 30 m, letecké-obnova ročně 1/3 území ČR – rozlišení 30cm.

V rámci shora zmíněného připravovaného zákona o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh se stane Ústav pro hospodářskou úpravu lesa pověřenou osobou ve smyslu § 10 tohoto zákona.

Internetový kontakt : www.uhul.cz

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti

Provádí zajištění expertních a poradenských služeb pro odvětví lesního hospodářství, monitoring zdravotního stavu lesních porostů. V rámci VÚLHM působí Lesní ochranná služba, která se podílí na mezinárodní ochraně lesa, provádí a monitoruje biotické škodlivé činitele v lesních porostech ČR, eviduje povolené přípravy k chemické ochraně lesa a je pověřena znaleckou činností poškození lesa.

Internetový kontakt : www.vulhm.cz

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Odborná instituce zřízená ministerstvem životního prostředí. Je pověřena výkonem státní správy a strážní činnosti při ochraně přírody a krajiny na území chráněných krajinných oblastí v ČR (podle zák.č.114/1992 Sb.,)

Vede informační systém ochrany přírody v ČR, seznamy ohrožených druhů a krajiny. V rámci své činnosti vykonává i znaleckou činnost v oboru ekonomika,ochrana přírody.

Internetový kontakt : www.ochranaprirody.cz

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Zřizovatelem je ministerstvo zemědělství ČR, provádí odběry a chemické rozborů vzorků kontaminovaných půd. Působí i v rámci opatření na místě činu při odběrech vzorků půdy při havarijních situacích, neleg. skládkách v lese, úniku ropných látek ze strojů při práci v lese apod.

Internetový kontakt: www.ukzuz.cz

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz

7. Závěr

Jak vyplývá z oficiálních zdrojů, je současná situace v lesním hospodářství, resp. současný stav zalesněných ploch v České republice, na nejvyšší úrovni za posledních několik desetiletí a nadále narůstá. Problematika nelegálních těžeb dřevní hmoty je s ohledem na objem povolené těžby v České republice považována příslušnými centrálními orgány státní správy za jev sice negativní, avšak bez většího negativního dopadu na celkový stav lesního hospodářství ČR.

Z hlediska porovnání policejních statistik je však problematika nelegálních těžeb ve vztahu k trestnému činu poškození lesa na vzestupu. I počet prostých krádeží dřevní hmoty, které nelze zařazovat do oblasti environmentální kriminality, má rovněž vzestupnou tendenci. Vzhledem k těmto skutečnostem je třeba zvýšit intenzitu a efektivitu práce policejních orgánů v předmětné problematice a využít všech dostupných prostředků k objasnění zjištěných trestných činů a usvědčení jejich pachatelů. Zvýšená úspěšnost práce policejních orgánů samozřejmě bude mít i preventivní charakter.

Úplným závěrem, v souvislosti s aktuálními trendy páchaní předmětné trestné činnosti, bychom chtěli upozornit na fakt, že v rámci jejího prověřování je třeba posuzovat i okolnosti, které mohou vést k závěrům, že v rámci jejího spáchání může docházet i k jiným formám hospodářské trestné činnosti z oblasti daňových a úpadkových deliktů, či deliktů proti závazným pravidlům tržní ekonomiky. Z tohoto pohledu by bylo možné, zejména ve vztahu k fyzickým a právníckým osobám, vystupujících v rolích tzv. bílých koní, uplatnit jejich trestně právní odpovědnost v právě v této oblasti.

Jak je konstatováno v úvodu tohoto metodického doporučení, cílem jeho vytvoření je seznámení policistů, zabývajících se problematikou kriminality na životním prostředí, s aktuálními trendy předmětné trestné činnosti, ke které dochází v souvislosti s nezákonnou těžbou dřevní hmoty, popř. jinou činností, v lesích celého území ČR, se zaměřením na odhalování tohoto druhu kriminality a postupy policejních orgánů v jednotlivých fázích trestního řízení. V průběhu jejího vytváření úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR zaznamenal, v rámci konzultací s dalšími odbornými subjekty, že katedra kriminalistiky Policejní akademie České republiky v Praze v současné době připravuje publikaci, týkající se metodiky vyšetřování trestných činů proti životnímu prostředí. Vydání této publikace, která se zaměřuje na všechny formy této trestné činnosti, lze očekávat v prvním čtvrtletí roku 2013. Následně bude, jako vhodný doplněk v rámci sebevzdělávacího procesu, poskytnuta příslušným pracovníkům SKPV, zabývajících se danou problematikou.

zpracoval: pplk. Mgr. Michal Plesl

pošt. schr. 62/KPV
170 89 Praha 7

Tel.: +420 974 834 512
Fax: +420 974 834 708
INTRANET: uskpv.podatelna@pcr.cz
Email: uskpv.podatelna@mvcr.cz